

ואתחנן (225)

"כולכם", ולא רק יחידי סגולה, "היום", כל אדם מסוגל להגיע לזה בחייו אפילו על ידי רגע אחד!
ספר "ושלל לא יחסר"

פן תשכח את הדברים אשר ראוי עיניך.... (ד, ט)
איתא ב"תנא דבי אליהו" (רבה פרק י"ג אות ג') ומובא ב"ראשית חכמה" (שער התשובה) וז"ל: אומרים לו לאדם עד שאתה מבקש רחמים על ד'ת שיכנסו בתוך מעיך, בקש רחמים על עבירות שעברת שימחלו ומתוך כך תהא שומע וזוכרה עכ"ל. לפי זה אומר הגאון רבי אברהם יששכר בער הכהן בספרו "חסד לאברהם" וזה פירוש הפסוק "ולא עברתי ממצוותיך", היינו שלא עברנו שום דבר מתורתך ומחמת זה "לא שכחתי" היינו שכחת התורה. ובזה מתורצת הקושיא של הראשונים על לאו דלא תשכח, הא שכחה היא ממילא, איך שייך על זה ציווי. לפי הנ"ל זה נפלא, שהלאו הוא שלא יעבור עבירות בפועל דעל ידי זה ישכח את התורה, אבל אם יהיה נזהר מעבירות מתוך כך הנשמה מושכת אל השורש, ותוכל להיות דבוק באלוקים חיים. כי ע"י עוונות ח"ו לא יכולה להיות דביקות כמאמר הכתוב (ישעיהו נו, ב): עוונותיכם היו מבדילים וכו'..... וזה "השמר לך....פן תשכח", היינו, מחמת השמירה מן העבירות ממילא לא תשכח.

ספר "להתעורר באהבתך"

היראה, בית קיבול לחכמה
את ה' אלוֹקֵיךָ תִירָא (ו.יג.)

רב חיים מוולוז'ין שואל על סתירה בדברי הגמרא במסכת ברכות: בדף ח' שם כתוב: מיום שחרב בית המקדש אין לו להקדוש ברוך הוא בעולמו אלא ארבע של הלכה בלבד, ואילו בדף לג' כתוב: אין להקב"ה בבית גנזיו אלא אוצר של יראת שמים. האם יש לו גם זה וגם זה, או רק אחד מהם? לכאורה יש לשאול, מה הכוונה שאין לו להקב"ה אלא ארבע אמות של הלכה בלבד, אם כבר כתוב 'אלא', מדוע צריך לכתוב 'בלבד'? יש לומר: שה' בלבד' אינו מתייחס למה שיש להקב"ה בעולמו, אלא בא לבאר, אתה יודע איזה ד' אמות של הלכה יש לו? ד' אמות של הלכה 'בלבד'. נקיות? אלו הוא הד' אמות שיש להשי"ת בעולמו. מבאר רבי חיים, כי אכן אין להקב"ה רק ד' אמות של הלכה, אבל הרי צריך כלי להחזיק אותם, צריך בית קיבול. יראת שמים היא האוצר, בית קיבול, אשר לתוכו מכניסים הד' אמות של הלכה.

ספר "יחי ראובן"

ה' אלוקים אִתָּהּ הַחֲלוֹת לְהִרְאוֹת אֶת עֲבֹדְךָ אֶת גְּדֻלָּךְ וְאֶת יָדְךָ הַחֲזָקָה. (ג.כד)

הבה נתבונן: משה רבינו, שקיבל את התורה כולה מסיני מידיו של הקב"ה עצמו, עד שאמרו רבותינו שכל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש, כבר נאמר למשה רבינו מסיני, משה רבינו שראה את כל הניסים והנפלאות, היד החזקה והזרוע הנטויה, שעשה השי"ת לישראל. עם כל זה, בעת שהוא עומד בשערי ארץ ישראל, אומר: "אִתָּהּ הַחֲלוֹת לְהִרְאוֹת אֶת עֲבֹדְךָ", היינו כל מה שהשיג התורה וכל מה שראה בנפלאותיו של השי"ת, אינם אלא בגדר "התחלה" ותו לא. כו באמת, ככל שתתרחב ידיעת האדם בתורה ובכל שיוסיף ויתעלה יותר בהשגחה, כך ירגיש צמאון וכמיהה כפולה ומכופלת להרחיב את ידיעותו עוד ועוד. וכל מה שהשיג והשכיל להבין עד עתה, נחשב בעיניו כמעט ורואה הוא עצמו רק כמתחיל.
רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות"

כבר שמעתי בקשה זו

ויַחְזֹקֶה ה' בִּי לְמַעַנְכֶם וְלֹא שָׁמַע אֵלַי וַיֹּאמֶר ה' אֵלַי רַב לָךְ
אֶל תּוֹסֵף דְּבַר אֵלַי עוֹד בְּדָבָר הַזֶּה (ג.כו)

נאמר בספר משלי (כח. ט) "מסיר אוזנו משמוע תורה גם תפילתו תועבה". לכאורה יש להקשות, מהו הקשר בין שני חלקי הפסוק? מדוע מי שמסיר אוזנו מלהקשיב לדברי תורה, הרי שגם תפילתו היא תועבה ולא תתקבל במרום? יש לומר: כי פעמים רבות אדם יושב בשיעור תורה, ולבסוף היצר הרע מצליח להוציאו משם, באומרו: שיעור זה כבר שמעתי, חידוש זה כבר למדתי, ומדוע אשמע אותו בשנית או בשלישית? ועל כן גם כאשר הוא בא ומבקש מהקב"ה על דבר מסוים, וחוזר ומתפלל ומבקש על אותו דבר פעם אחר פעם, משיב הקב"ה כנגדו ואומר לו: בקשה זו כבר שמעתי ממך, ומדוע אתה חוזר עליה שוב ושוב? איני רוצה לשמוע אותה שנית, והוא מידה כנגד מידה ממש.

רב עובדיה יוסף זצ"ל בספרו "משוש תבל"

כל אחד יכול, כאן ועכשיו!

וְאִתָּם הַדְּבָקִים בָּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כָּלְכֶם הַיּוֹם (ד. ה)
הפילוסופים, יש מהם שאומרים שאפשר להדבק בה' רק לאחר המוות, ויש הטוענים שהדבקות בה' אפשרית אך ורק לאנשי מעלה ויחידי סגולה, ואילו אחרים קובעים שאמנם הכל מסוגלים להדבק בה', אך נדרש לזה זמן רב, הרבה מעבר לימי שנותינו בהם שבעים שנה, ואם בגבורות שמונים.... ואילו כלל ישראל אומרים: "וְאִתָּם הַדְּבָקִים בָּה'.... חַיִּים" כלומר: בתקופת החיים בעולם

מדוע אין ברכה על מצות כבוד אב ואם

פֶּבֶד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ פֶּאֶשֶׁר צֶנֶךָ ה' אֱלֹדָקִיךָ (ה. טז)

למה לא מברכים על מצות כבוד אב ואם, כשם שמברכים על כל המצוות? אם על תפילין אנו מברכים "אשר קדשנו במצוותיו וצונו להניח תפילין", נברך גם "אשר קדשנו במצוותיו לכבד את אבא, וכן את אמא"? כמה וכמה תירוצים נאמרו לתרץ שאלה זו, נעמוד על אחד מהם: אין מברכים על מצוה שאין אפשרות לקיימה עד תומה. כבוד אב ואם היא מצוה מסוג זה, ולכן אין מברכים עליה. ומה הכוונה בכך שאי אפשר לקיימה עד תומה? פשוט אין קץ לחיוב שלנו בכבוד אב ואם.

והדברים הללו מבוארים בחז"ל (קידושין לא:): מעשה שהיה עם רבי טרפון, שכל אימת שביקשה אימו לעלות על המיטה, הוא התכופף והיא טיפסה על גבו וממנו עלתה למיטה, וכך עשה גם כשרצתה לרדת. וכשבא וסיפר את הדברים הללו לבית המדרש, אמרו לו: עדיין לא הגעת לחצי כבוד, וכדי להמחיש לו עד כמה גדול המרחק ממנו לקיים המצוה אמרו לו: כלום זרקה ארנקך בפניך ולא הכלמתה... אכן קשה מאוד לקיים מצות כבוד אב ואם, אין לנו סיכוי להגיע לדרגה שהקב"ה חפץ שנגיע בקיומה למצוה זו, וכדי שלא נטעה ונאמר שאין אנו מצווים לקיים את המצוה אלא כפי יכולתנו, אומרת לנו התורה: **"פֶּבֶד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ פֶּאֶשֶׁר צֶנֶךָ ה' אֱלֹדָקִיךָ"**, וזה כאמור אינה בר השגה, ולפיכך איננו מברכים על מצוה זו.

ספר "ומתוך האור"

מוסר: מחלוקת לשם שמים?

וכאן, בנקודה זו, המבחן האמיתי של בעלי המחלוקת, האם מחלוקתם אכן נעשת לשם שמים או לא, אם באמת מתכוונים לשם כבוד התורה, מכיון שחושבים שהשני מגלה פנים שלא כהלכה, הרי שמתחילים למשוך את הספר תורה, להגן עליו, להציל אותו, אבל אם תוך כדי ששומרים עליו, רואים שספר התורה הולך ונקרע, אם באמת, מתכוונים לטובת הספר מפסיקים מיד לשמור עליו. ואם בכל אופן ממשיכים 'לשמור' עליו, כביכול, ולהניח לו להקרע, שלא יספרו סיפורים שכונתם למען כבוד התורה. כך בידוק נראית מחלוקת 'לשם שמים' כל אחד שקוע בבויץ שלו, כל אחד מלוכלך ברפש וטיט ועוד צועקים: לשם שמים, ושכל מה שעושים הוא על פי התורה.

ספר "אדרבה תן בלבנו"

הלכה: הלכות צדקה, נתינת צדקה בשמחה

כתב השו"ע (יו"ד סי' רמ"ט ס"ג): צריך ליתן הצדקה בסבר פנים יפות בשמחה ובטוב לבב, ומתאונן עם העני בצערו ומדבר לו דברי נחומין. בספר פסקים ותשובות (אות ה') כתב: ובגמרא (ב"ב ט:): אמרו: אמר רבי יצחק, כל הנותן פרוטה לעני מתברך בשש ברכות, והמפייסו

הדברים מתברך ב"א ברכות, נמצא שאם נותן צדקה לעני וגם מפייסו בדברים, זוכה ל"ז ברכות. ונצטוינו בעשותינו צדקה להסביר פנים לעני ולדבר אל לבו: "כי בגלל הדבר הזה יברך ה' אלוהיך" (דברים טו. י). בגלל הדיבור יברך. ועיקר קבלת השכר לעוה"ב היא על השמחה בעת נתינת הצדקה, ומקבל שכר של השמחה יותר מעל הצדקה עצמה. ורבים יודעים חיוב מצות הצדקה ושכר פעולתו, ולא יעדו פרשת גדולת גמילות חסדים לחזק את העני בדברים, ומי שאין יכולת בידו לתת צדקה לעני אבל ברוח פיו ילבש צדקה לעודד את העני, מעשיו גדולים מן האדיר שבנדיבים ומהמפזרים ונותני צדקה.

ספר "פסקים ותשובות"

פתגם: אדם טוב אינו זה אשר נותן מהעודפים שלו, אלא אדם שמחלק את המעט שיש לו.

ספר "שמחה"

חקירה: פריעת בעל חוב

זכות התובע לקבל את הכסף גורמת לחיוב הנתבע לשלם, או שחיוב הנתבע גורם לזכות התובע (קובץ שיעורים בבא בתרא ב. שיעורי ר' שמואל בבא מציצא ח"א עמוד רנח: זכות התובע מחייבת)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: פשוטו כמשמעו

המלבי"ם נזדמן פעם למסיבה אחת עם חמשה רבנים רפורמיים. חמשה אלה, אמר ברמזו כלפיהם, הם כנגד חמשה חומשה תורה. השתוממו מקורביו: היתכן? הסביר להם המלבי"ם: אמרתי, כנגד פשוטו כמשמעו, שהם מתנגדים לחמשה חומשי תורה.

ספר "חד וחלק" חלק א' (דף לג)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, מאיר בן גבי זווירה, אברהם בן רבקה, ששא בנימין בין קארין מרים ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, חיים אהרן לייב בן רבקה, שמחה ג'וזת בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, פייגא אולגה בת ברנה, רבקה בת ליוה, ריש"רד שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, יעקב בן אסתר, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, מאיר בן ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, רפואה שלימה ולידה קלה לרבקה בת שרה. זרע של קיימא לחניאל בן מלכה ורות אורליה שמחה בת מרים. זיווג הגון לאלודי רחל מלכה בת חשמה. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח. יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים.

